

УДК 339.9

Румянцев А.П.

*д.е.н, професор, професор кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу ФМВ, НАУ
rum7241@gmail.com*

Ковбич Т.К.

*аспірант кафедри міжнародних економічних
відносин і бізнесу ФМВ НАУ
kovbychtanya@gmail.com*

ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ ЄС

ПОКАЗАТЕЛИ ОЦЕНКИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ РЫНКА ТРУДА ЕС

INDICATORS FOR ASSESSING THE FUNCTIONING OF THE EU LABOR MARKET

Актуальність. Ринок праці ЄС доцільно розглядати в межах його функціонування на національному та інтеграційному рівнях. Останній, в умовах вільного пересування робочої сили у цьому інтеграційному угрупованні, фактично віддзеркалює нові, ще недостатньо досліджені загальні ознаки, тенденції розвитку, що притаманні ринку праці країн ЄС.

Постановка завдання. Важливо, що в умовах глобалізації під впливом політичних, економічних, науково-технічних, соціологічних, демографічних, екологічних та правових факторів на ринку праці ЄС відбуваються суттєві трансформації, які відображає низка параметрів їх реалізації.

Виклад результатів дослідження. Трансформації на ринку праці ЄС можна проаналізувати, використовуючи систему конкретних показників. До основних з них варто віднести наступні.

По-перше, це зростання кількості нормативно-правових документів, спрямованих на оптимізацію регулювання ринку робочої сили у країнах ЄС. Так, за останнє десятиріччя було прийнято 5056 нормативно-правових актів різними країнами ЄС у сфері розвитку ринків праці. Зокрема, у Австрії їх стало 100, Бельгії - 207, Франції - 164, Німеччині - 88, Італії - 179, Португалії - 224, Іспанії - 186, Польщі - 99, Угорщині - 130, Греції - 177. [1]

По-друге, важливим показником функціонування ринку праці ЄС є збільшення рівня впровадження цифрової економіки, яка підвищує ефективність використання робочої сили в країнах ЄС. Новітні тенденції, такі як аналіз даних, комп'ютерні, мобільні та електронні рішення, дають можливості для широкого та ефективного функціонування працівників в умовах економіки знань. Нові технології мають величезний потенціал, і дають змогу працівникам ХХІ століття розвиватись та існувати з новими інноваційними функціями цифрового простору. ЄС приділяє значну увагу розвитку цифрової економіки, бо вважає, що рівень

економіки попиту залежатиме від того, наскільки ефективно підприємства застосовуватимуть цифрові технології. [4]

По-третє, показник стабільності рівня зайнятості та чисельності працюючих. Середнє значення чисельності зайнятих в ЄС становило 206399,60 тисяч осіб у 2011-2020 роках з відхиленням 1345,46 тисяч осіб, а темп росту склав 1,19 % за десятиріччя. При цьому треба відмітити тенденцію до зростання частково зайнятих на ринку праці ЄС. Зокрема, у більш економічно розвинутих країнах вища частка частково зайнятих у чисельності зайнятого населення віком 15-64 роки, що свідчить про зміну видів зайнятості [5].

По-четверте, необхідно взяти до уваги такий показник розвитку ринку праці країн-членів ЄС як зростання тривалості робочого життя. У 2011 році до 35,7 років у 2020 році. Найвища тривалість робочого життя спостерігалась у Латвії (37,3 роки), Литві (37,4 роки), Австрії (37,5 роки), Португалії (37,6 роки). Найнижча тривалість робочого життя була в цей період у Туреччині (27,3 роки), Італії (31,2 роки), Північна Македонії (31,4 роки), Чорногорії (32,6 роки), Греції (32,8 роки).

По-п'яте, важливим показником розвитку ринку праці ЄС є скорочення безробіття. Так, рівень безробіття в ЄС скоротився з 11,4% у 2013 році до 6,7% у 2019 році серед активного населення. Частка безробітних в довгостроковому періоді серед активного населення – невисока – в середньому становила 4,2% в межах ЄС. Це означає, що неактивне населення (учні, слухачі, студенти, курсанти денної форми навчання; особи, які одержують пенсії за віком, на пільгових умовах; особи, які одержують пенсії за інвалідністю) в період кризи підпадають під вищий ризик бідності у зв'язку з ростом безробіття серед цих категорій населення. В цілому, серед безробітних ці соціальні групи є найменш захищеними з точки зору отримання доходу, адже їх частка серед безробітних найвища (35,4% у 2020 році).

По-шосте, важливу сутнісну тенденцію розвитку ринку праці ЄС окреслює показник дефіциту зайнятих робочої сили. За прогнозами дефіцит працюючих зросте в майбутньому через скорочення населення та старіння робочої сили. Більшість держав-членів стикаються з дефіцитом робочої сили та кваліфікації у різних галузях, зокрема у будівництві та інших секторах, які потребують низько кваліфікованих кадрів [3].

По-сьоме, важливу сутнісну тенденцію розвитку ринку праці ЄС характеризує показник дефіциту базових контентних та процесних навиків у працюючих, а також їх соціальних навиків, навиків вирішення комплексних проблем, системних навиків та навиків управління ресурсами, тоді як технічні навички перебувають у надлишку. Серед найбільш дефіцитних навиків в ЄС є операційний аналіз та технологічний дизайн, програмування, аналіз контролю якості [5].

По-восьме, потрібно відмітити також значення процесу реформування ринку праці ЄС в сучасних умовах. Це зумовило посилення політичної активності у більшості галузей політики у значній кількості країн ЄС, зокрема у сферах, що мають макроструктурне значення (законодавство про зайнятість, допомога у

зв'язку з безробіттям, встановлення заробітної плати). Реформи ринку праці у межах ЄС, як правило, були проведені у країнах, що характеризувалися низькими показниками ринку праці, високим початковим рівнем регулювання чи фіскальним навантаженням [2].

Висновки.

Ринок праці ЄС в контексті технологічних та структурних змін є одним з кращих у розвитку навичок, адаптації навичок працівників до нових потреб. На ринок праці ЄС суттєво впливають швидкі технологічні зміни, які передбачають часте зростання безробіття. Важливими інструментами активної політики на ринку праці країн ЄС виступають нормативно-правові акти, які спрямовані на скорочення рівня довгострокового безробіття та соціального відчуження. Найбільш вагомий вплив на оптимізацію функціонування ринку праці ЄС здійснює діджиталізація, що охоплює інфраструктуру, технології, професійний рівень, інформаційно-комунікативні стосунки зайнятих. У якості важливих трансформаційних тенденцій розвитку ринку праці ЄС виступає стабільний рівень зайнятості, зростання тривалості робочого життя та зниження рівня безробіття. Новітньою тенденцією розвитку ринку праці ЄС слід вважати зростання дефіциту фахівців, які працюють у найбільш перспективних напрямках науки і техніки. Їх нестача може компенсуватись шляхом набуття робочою силою контентних, процес них, соціальних, системних та управлінських навиків.

Література

1. БазаданихLABREF.<https://webgate.ec.europa.eu/labref/application#!searchPublic>
2. Biffl G. Mobility in Low-skilled Labour Markets: The Case of Europe. – 2019.
3. Brucker Juricic B., Galic M., Marenjak S. Review of the Construction Labour Demand and Shortages in the EU //Buildings. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 17.
4. Digital economy [Electronic resource]. – Access mode: http://ec.europa.eu/growth/sectors/digital-economy/index_en.htm – Title from the screen.
5. Eurostat. Databases and indicators - LABREF – Labour Market Reform Database. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1143&intPageId=3193>